

3 april 2022, vijfde zondag veertigdagentijd het jaar C

Eerste lezing: Jesaja 43,16-21

Evangelielezing: Johannes 8,1-11

Homilie

Lieve mensen,

Het verhaal over de vrouw die van overspel beticht wordt, komt enkel in het Johannesevangelie voor. Men vermoedt dat het een verhaal is dat vaak over Jezus werd verteld. Het is dan ook geen wonderverhaal of een verhaal met een zieke. Het zou later in het Johannesevangelie zijn toegevoegd omdat het zo belangrijk was voor de **totaal nieuwe manier waarop Jezus met mensen omging**.

De Schriftgeleerden dagen Jezus uit met een strikvraag over een vrouw die van overspel wordt beschuldigd. Als iemand je een vervelende vraag stelt, kan je doen alsof je ze niet hoort en over iets anders beginnen. Of je kunt ze proberen af te wimpelen. Zo zouden we de reactie van Jezus kunnen interpreteren toen Schriftgeleerden en Farizeeën naar hem toe kwamen met de vraag of de vrouw die op overspel was betrapt volgens hem moest gestenigd worden. Wilde hij dat de joodse wet werd toegepast? Hij negeerde hun vraag, hij bukte zich en schreef iets op de grond. Maar ze bleven aandringen op een antwoord. Zijn antwoord is een bekende spreuk geworden. **Wie zonder zonde is, mag de eerste steen gooiën.**

Wat schreef Jezus op de grond? Niemand weet het. Ook de evangelist vond het blijkbaar niet echt belangrijk, anders had hij het wel vermeld. Belangrijk is wel dát Jezus iets schreef. We kunnen ons goed indenken dat hij wat tijd wilde nemen om na te denken wat hij best zou antwoorden. Of misschien wilde hij de gemoederen bedaren en de aanklagers de nodige tijd gunnen om nog eens goed na te denken. Maar ze bleven bij hun opzet om Jezus in een lastig parket te brengen en hem het vuur aan de schenen te leggen. Ze eisten een antwoord.

Maar Jezus was slim. Hij verschuift met zijn antwoord de aandacht van de vraag naar de **vraagstellers**. Hij houdt de farizeeën en Schriftgeleerden een spiegel voor. Ze moeten zelf het antwoord vinden. Want wie een steen zou opnemen, zou de anderen moeten doen geloven dat hij een volstrekt zuiver geweten had. Wie kon dit riskeren zonder zichzelf voor de rest van zijn leven te schande te maken? Ze werden allemaal op hun eigen geweten teruggeworpen. Het waren de oudsten, met de meeste levenservaring, die het eerst weggingen. De anderen volgden wijselijk hun voorbeeld. Het pleit voor Jezus dat hij niet triomfantelijk reageerde, maar zich nog eens bukte om op de grond te schrijven terwijl ze afdropen. We kunnen het zien als een reactie van barmhartigheid.

De vrouw met wie Jezus alleen achterbleef, was door hem van de dood gered. Maar ze bleef natuurlijk schuldig. Het valt op dat Jezus haar niet zei, zoals tegen andere personen elders in de evangeliën, dat haar zonde haar was vergeven. Hij zei alleen: 'Ik veroordeel je ook niet.' Maar hij voegde er wel iets belangrijks aan toe. Zorg ervoor dat je voortaan niet meer zondigt. Laat het verleden wat het is en neem een nieuwe start met je leven. Het is je gegund. Dit doet denken aan de godsspraak van Jahwe uit de eerste lezing van Jesaja. "Denk niet meer aan het verleden en sla geen acht op wat reeds lang voorbij is: Ik onderneem iets nieuws, het begin is er al: ziet ge het niet?"

Vorige zondag luisterden we naar de prachtige parabel van de teruggekeerde zoon.

Vandaag wordt een vrouw ten tonele gebracht die overspel heeft gepleegd. **In beide verhalen worden mensen niet veroordeeld.**

De Vader vergeeft zijn losbandige maar berouwvolle zoon en ontvangt hem met open armen. Jezus veroordeelt de vrouw niet ondanks de duidelijk voorgeschreven wet van Mozes. Zowel de zoon als de vrouw worden niet herleid tot hun misstap maar worden aangesproken en

hersteld in hun menselijke waardigheid. Hun misstappen worden in de verhalen niet goedgekeurd. Maar de daders worden niet afgeschreven en krijgen een nieuwe kans. Voor Jezus gaat het niet over wat voorbij is, wel over de toekomst. Hij veroordeelt niet maar opent perspectief. Niet achteromkijken is breken met het verleden om de nieuwe samenleving te kunnen zien.

Dat is de kern van dit verhaal: De niet oordelende houding, het niet oordelende gebaar.

Het evangelie is een uitnodiging aan ons om op een andere manier naar ons leven en dat van anderen te kijken: niet als veroordelende toeschouwers die buiten het leven van anderen staan, maar als mensen die vanuit echte betrokkenheid zich proberen in te leven in de situatie van de andere. In de menswetenschappen noemen we dit empathie en dat is meer dan sympathie.

Waarom beoordelen we elkaar altijd naar de zwakste plekken, naar elkaars slechtste ogenblikken? Door te oordelen en te veroordelen zetten we mensen vast.

Iets vergeten te doen, je bent slordig. Een keer geen goeiedag gezegd. Je bent onvriendelijk.

Waarom zitten we vast in ons hokjes denken? Waarom vinden we het zo gemakkelijk om etiketten op mensen te plakken? Links of rechts, progressief of traditioneel, mooi en lelijk, sympathiek of niet, positief of negatief, wit of zwart ...

Niet oordelen wil niet zeggen dat je geen mening mag hebben.

Jezus laat zich beroeren door het verhaal van de vrouw. Hij luistert eerst en spreekt dan. Misschien is dat ook de leidraad voor ons leven: luisteren om te begrijpen geeft nieuwe mogelijkheden en groeikansen. Dat is weer die empathie.

Wie is de man die zijn mening hardnekkig verdedigt? Wie is de vrouw die achter haar zo knappe gezicht veel verdriet verbergt? Wie is de jongere die ondanks zijn grote mond erg onzeker is?

Als je goed kijkt en luistert, kan je je eerste gedachte herzien of je eerste mening bijsturen. Misschien zie of hoor je iets dat een nieuwe kijk geeft op de man met zijn vasthoudende mening.

Misschien ontdek je in de vrouw iets dat je van haar niet verwachtte. Of laat de jongere iets zien dat je nog niet kende.

Je schrijft iemand niet definitief af omwille van één fout of misstap hoe groot die misstap ook is of hoe zwaar de fout doorweegt. Je wordt milder en kan mensen weer open tegemoet treden.

Elke dag en elke keer opnieuw, een leven lang proberen en telkens opnieuw kansen geven.

Leven vanuit barmhartigheid.

Men zegt dat er een minuut nodig is om bijzondere mensen te vinden, een uur om hen te waarderen, een dag om van hen te houden, maar daarna een heel leven om hen te vergeven.

Wat houdt ons tegen om nieuwe kansen te geven? We delen de moed om iets nieuws te beginnen is de leuze van Broederlijk Delen van deze zondag.

Ria Toelen